

Brock: Jeg skal for Diebliffet gjerne frasfalde Ordet.

Carlson: Jeg ønsker kun at føie nogle faa Ord til, hvad den ærede første Taler (Estrup) har yttret om det foreliggende Lovforslag. Jeg tror, at det, saaledes som det er affattet, dels er tvetydigt, og dels vil komme til at ramme Forhold, som jeg antager, at det ikke oprindeligt har været Hensigten fra Indenministerens Side at ville ramme. Jeg skal dog ikke forøge Antallet af de Exempler herpaa, som den ærede første Taler fremsførte. Jeg vil blot tillade mig at udtale, hvorfor jeg maa stemme allerede mod Lovforslagets Overgang til 2den Behandling, idet jeg naturligvis iøvrigt henholder mig til, hvad jeg i Foræning med de andre Medlemmer af Mindretallet i det i forrige Samling nedsatte Udvalg har tilladt mig at fremsføre i den da afgivne Betænkning. Naar man vil komme frem med et Forslag som dette, der gaar ud paa at indskrænke Gjernens frie Naadighed over deres Eiendom eller at berøve dem endel af den Frihed, som de endnu have over deres Eiendom, da mener jeg, at der maa være en virkelig, faktisk paavisselig Grund tilstede, hvorfor man vil gjøre det, og at der tillige maa kunne paavises, hvorfor man just vælger de Begrændsninger, som Forslaget indeholder, og forsaavidt man derved tager en Naadighed fra en Mand, som han nu har over sin Eiendom, og tillige paalægger ham visse Byrder, som ville paaføre ham Udgifter, saa maa man derhos tillige i Genhold til Grundloven være pligtig til at give ham Erstatning derfor. Men det forekommer mig nu rigtignok lidet politisk rigtig at fremkomme med et Lovforslag som dette. For det Første kan jeg nemlig ikke se rettere, end at en stor Mængde af de Bestemmelser, som man deri vil tage, og af de Grændser, som man ved samme vil sætte, ligesaa godt kunde være ganske anderledes affattede og satte, end som stet er, saa at de paa en Maade synes at udflyde mere af en faderlig Omsorg for at ordne disse Forhold efter et vist Skjøn end at støtte sig til nogen virkelig Fornødenhed. Og det er dernæst jo dog klart, at, begynder man først

saaledes at lovgive efter et faderligt Skjøn, saa er der ganske vist en stor Sandsynlighed for, at der vil komme Efterfølgere, som ville finde, at Grændserne, naar saadanne overhovedet skulle sættes af en faderlig Regjering, bør sættes ganske anderledes og andensteds. I mine Tanker synes den høitærede Minister — og jeg tror, at dette ogsaa gjælder om min ærede Nabo tilvenstre (Brock), selv om han i Theorien ikke vil vedkjende sig det — at betragte Ufriheden som ældre end Friheden i de heromhandlede Forhold. De komme bestandig til at angribe den frie Benyttelse af Jorden, som endnu er bleven Gudseierne, netop fordi de gaa ud fra, at Ufriheden er det Oprindelige. Jeg tror nu stet ikke, at dette er historisk rigtigt. Som jeg har tilladt mig at udvile det i min Del af den af Udvalget i forrige Samling afgivne Betænkning, anser jeg det meget mere for historisk urigtigt, hvad jeg heller ikke tror, at det er meget vanffeligt at eftervise. Men jeg tilstaar, som sagt, at jeg ikke kan forklare mig deres hele Betragtning og Opfattelse af denne Sag uden derved, at de gaa ud fra den Forudsætning, at der oprindeligt ikke har været nogen fri Benyttelse af Jorden fra Jorddrotternes Side. Vil man imidlertid først til at behandle Forholdet fra denne Forudsætning, kan man ganske vist komme overordentlig vidt. Om de Herreer have været moderate, kan jo vel være Tak værd, men det hjælper dog ikke stort, thi, naar de først ere komne ind paa en Udvikling af denne Natur, saa kunne de ikke mere vide, hvorlænge de ville beholde Magten til at sætte Grændserne i deres Haand. Jeg kan derfor ikke Andet end stemme mod det foreliggende Lovforslags videre Fremme. Dersom jeg kunde indse, at Forslaget vilde afhjælpe virkelige, store Mangler i Forholdene, eller det var politisk klogt, ja, da kunde jeg maasse være med til at tage under Overveielse, om man dog ikke skulde gaa ind paa Forandringer i det Bestaaende til Trods for, at disse maasse gif vedkommende Gier noget nær. Men dette kan jeg paa ingen Maade indse. Hvis man først slaar ind paa denne Vej, saa vil man derved hos dem, der ønske at gaa videre, vække større Fordringer og Forhaabninger om, at de tilsidt ville kunne